

stinum exit, foveatur animalibus vivis dissectis applicatis, vel fomento idoneo; reponatur; fiant reliqua, ut (311.)

316. Si per parvum exeuns foramen, tumens flatu, inflammatu, foece, reduci non possit; fotu, punctu, dilatatu vulneris, reponitur.

317. Si vulnere, suppuratione, gangraena, fistulae intestinalis pars ablata est, pars superior se offerens, vel prudenter adducta, affluenda foramini vulneris.

318. Si omentum exierit, & humidum calidum, rutilo sanguine rubescens adhuc est, reponendum, ut (316.)

319. Si siccum, frigidum, lividum, ligatura, sectione, fotu, curatum reponendum est.

320. Missio sanguinis largior, clysmata in initio injecta si crassa illaesa, diaeta, blanda respiratio, quies, situs, palmaria hic remedia.

CONTUSA.

321. **S**i durum, obtusum, corpus motu, resistentia, moriu vel pressu, multa vascula simul confregit, laesio haec Contusio vocatur.

322. Cujus idea, accumulatio vulnusculorum cum attritu solidorum, & vasculorum,

323.

323. Effectus ergo, solutio continui lacerans, destructio plurium conterens, effusio liquoris in inania vicina, vel facta, & infinita mala, quae ex his sequi possunt. Contusis, fractisque costis emphysema lethale! mem. ac. r. sc. 1713. 119.

324. Pessimum vero ex his (323.), si, integumentis cohaerentibus, interiora sic affecta (321. 322. 323.), ut liquida stagent, coeant, putre cant, unde ecchymosis, aneurisma spurium, sugillatio, ulcus, gangraena, caries, in glandulis scirrhus, cancer.

325. Laedit saepe ossa, tumque sequuntur descripta (249. 250. 251. 254. 256. 257.), & medullae latio, unde ulcera, fistulae, caries, putredines; habet se enim medulla in ossibus, ut Cerebrum in cranio (273. 274.)

326. Tum aliquando musculos, unde validae suppurationes, gangraenae, paralyfes, contracturae. Si autem magnos nervos, qui multos emittunt ramos, corrumpit contusio. tum paralyfis, atrophia, insensibilitas, atque certa fiet, nec curabilis ulla arte, gangraena inferiorum, quae imprimis vera de spina dorfi, ejusque contenta medulla.

327. Imo saepe ipsa viscera corrumpit; tumque horum inflammatio, suppuratio, gangrae-

gangraena, scirrhus, functio laesa.

328. Ex quibus (322. 323. 324. 325. 326. 327.) facilis est explicatio tot mirabilium & miserabilium malorum, quae ex contusione (321.) sequi solent, praedici possunt, tam Acuta, quam Chronica, certe infinita.

329. Cognoscitur praesens, simulque detegitur affecta pars 1. conspectu, tactuque. 2. Effectu doloris, stuporis, gravitatis, coloris mutati in rubrum, fuscum, plumbeum, nigrum, flavum, viridem, haemorrhagiae, gangraenae, (323. 324. 325. 326. 327.) 3. Comparatione causae motae & figuratae, cum parte laesa.

330. Et bene scitur 1. internam, magnam nobilium viscerum contusionem curatu impossibilem, morborum causam & mortis esse. 2. ossium valde periculosam, curatu difficilem, inprimis circa juncturas, & medullam. 3. Cranii pessimam, ut historia praemissa docuit, ob viciniam Cerebri. 4. Glandularum majorum, ad aures, axillas, mammas, pancreas, inguina, uterum, minitari scirrhos, cancos; & mala inde sequentia.

331. In curatione contusi semper tentanda resolutio, cavenda suppuratio, magis vero gangraena,

332. Resolutio fit, dum extravasatum aufer-

aufertur sine ulteriori vasorum laesione.

332. Id autem contingit. 1. id reddendo fluidum. 2. laxando vasa vicina. 3. agendo fluidum in vasa, ea evacuando, vel fricando.

334. Hinc larga missio sanguinis; mox data purgatio fortis, nec inflammans; momentum penetrans, laxans, resolvens parti impositum; frictio calida ad partem; interna resolventia, sudorifera, diuretica, profunt.

335. Quorum ordo, repetendi necessitas, magnitudo requisita noscuntur ex (334.) & summo periculo.

336. Simul victus tenuissimus, minimeque putrescens, requiritur.

337. Si vero ob magnitudinem resolveri non potest, & manibus accessus datur, scarificatio, apertura, suppuratio succedunt, simul actis, quae dicta. (334.) Si magnitudine mali pars jam mortua integre, aut & talis, ut inde certo praevideantur dolores intolerabiles, inflammationes, suppurationes, atrophiae, febres, mors, extirpanda, si fieri potest. (464. ad 475.)

338. Plura tamen methodus dicta, (331. 332. 333. 334. 335.) praestat, quam credi fere possit, quum natura egregie separaret sponte, attenuet, resolvat, dissipet, & expellat,

OS-